חקק להשלים בכותל בבמה. כגון שהכותל עב וטולו מצד הסולם או שהסולם מונח בסוף הכותל בקרן זוית ואיירי בכותל משופע דהא רב יוסף אית ליה דסולם זקוף אינו ממעט דבעינן שלש עשרה ומשהו והכא רב יוסף קבעי לה: **אמר** ליה בעשרה.

חקק להשלים בכותל בבמה א"ל [א]בעשרה א"ל חקקו כולו בכותל בבמה א"ל [ב]מלא קומתו ומאי שנא א"ל התם מסתלק ליה הכא לא מסתלק ליה בעא מיניה רב יוסף מרבה עשאו לאילן סולם מהו תיבעי לרבי תיבעי לרבנן תיבעי לרבי עד כאן לא קאמר רבי התם [ג]כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו ה"מ בין השמשות אבל כולי יומא לא או דילמא אפילו לרבנן פיתחא הוא ואריא הוא דרביע עליה עשאו לאשירה סולם מהו תיבעי לרבי יהודה תיבעי לרבנן תיבעי לרבי יהודה ע"כ לא קאמר [ד]רבי יהודה התם דמותר לקנות בית באיסורי הנאה אלא התם [ה]דבתר דקנה ליה עירוב לא ניחא ליה דלינטר או דילמא אפילו לרבנן פיתחא הוא ואריא דרביע עליה א"ל [ו]אילן מותר ואשירה אסורה מתקיף לה רב חסדא אדרבה אילן שאיסור שבת גורם לו ניתסר אשירה שאיסור דבר אחר גורם לו לא ניתסר איתמר נמי כי אתא רבין א"ר אלעזר ואמרי לה א"ר אבהו א"ר יוחנן [ז]כל שאיסור שבת גרם לו אסור [ח]כל שאיסור דבר אחר גרם לו מותר ר"נ בר יצחק מתני הכי אילן פלוגתא דרבי ורבנן אשירה פלוגתא דרבי יהודה ורבנן: **מתני'** [ט] [י]חריץ שבין ב' חצירות עמוק י' ורוחב ד' מערבין שנים ואין מערבין אחד אפילו מלא קש או תבן מלא עפר או צרורות מערבין אחד ואין מערבין שנים [יא]נתן עליו נסר שרחב ארבעה טפחים [יב]וכן ב' גזוזטראות זו כנגד זו מערבין [יג] שנים ואם רצו מערבין אחד פחות מכאן מערבין שנים ואין מערבין אחד: **גמ'** ותבן לא חייץ והא אנן תנן [יד] מתבן שבין שתי חצירות גבוה עשרה טפחים מערבין שנים ואין מערבין אחד אמר אביי לענין מחיצה כולי עלמא לא פליגי דהויא מחיצה אבל לענין חציצה אי בטלי' חייץ ואי לא בטלי' לא חייץ: מלא עפר: ואפילו בסתמא [טו] והתנן [טז]בית שמילאהו תבן או צרורות וביטלו בטל ביטלו אין לא

חקק להשלים בכותל בבמה. כגון שהכותל עב וטולו מצד הסולם להשלים רוחבו לד': **בבמה**. לריך להשלים הרוחב בגובה הכותל: **בעשרה**. עד עשרה ישלימנו וכיון דאיכא בגובה עשרה רוחב ארבעה הוי היה שיעור פתח ואע"ג דגבוה כותל טובא לית לן בה: חקק כל הסולם בכותל. כעין שליבות ורחבן במשך הכותל ארבעה: **בבמה**. גובה לריך לחוק רוחב ארבעה: **מלא קומתו**. של כותל לריך שיהא משך החוקין ארבעה: **התם**. כי איכא סולם מגיע לרשה הכותל נוח לעלות בו ומיהו לא חשיב למיהוי פתח בגיר מרוחב ד' (ה) הלכך כי משוי ליה רוחב ארבעה בגובה עשרה פיתחא הוי אבל הכא אין נוח לעלות כל כך: **מסתלק ליה**. נוח לעלות לגמרי: **תיבעי לרבי**. דאמר בפרק בכל מערבין [לעיל נב:] הנותן עירוב תחומין באילן קנה עירוב דהתם טעמא משום מיקנא שביתה בין השמשות הוא ודבר שהוא משום שבות כגון שמש בתחומה לא גזרו עליו בין השמשות אבל לגבי עירובי חצירות טעמא משום דפתח משוי להו חד על ידי עירוב ואי לא חזי לתשמישתיה כולי יומא לאו פתחא מיקרי הלכך לא שרא להו עירובייהו בין השמשות: **ואריא רביע עליה**. איסור שבות אומר לנו [כ] סורו ומכל מקום פתח (הוי) [כא] שמיה ומשוי להו חד להשתמש דרך חורין ודיו [כב]: **עשאו לאשירה**. אילן שעובדין אותו ואסור בהנאה. אם תימלי לומר בשאר אילן פתח הוא הכא דמטיא להו הנאה על ידיה מאי: **תיבעי לר' יהודה**. דאמר בפרק בכל מערבין בגמרא (דף לא.) רבי יהודה אומר הנותן את עירובו בקבר קנה עירוב ואף על גב דקבר אסור בהנאה: הכי גרסינן התם הוא דבתר דקנה ליה עירוב לא ניחא ליה דלינטר. לא איכפת ליה בשמירתו ואשמתא דלא מיתהני מקיברא אלא קנייתא עירוב לחודיה והיא לאו הנאה היא כדמפרש התם דאין מערבין בתחומין אלא לדבר מצוה ומצות לאו ליהנות ניתנו אבל עירובי חצירות (ג) להנאתו היא ולא לדבר מצוה והויא הנאה: **או דילמא**. אע"ג דאסור בהנאה הא לא משתמש בה מידי ופיתחא שמיה ואריא הוא דרביע עליה ומכל מקום החצירות מחוברין: **מתני' חריץ**. אחוך הוא ומפסיק על פני החצר כולה: ורחב ד'. טפחים דפחות מכאן נוח לפסעו משפתו אל שפתו: **ואפילו מלא תבן וקש**. לאו סתימה היא דלא מבטיל ליה התם דסופו ליטלו: **נתן עליו נסר**. משפתו לשפתו כעין גשר והוי כפתח: **שתי גזוזטראות**. נסרין בולטין משפת תקרת העלייה לרה"ר וקורין לו אלדויי"ר ואם יצנן זו אצל זו בשתי עליות של שני דיורין ונתן נסר רחב ד' כמין גשר מזו לזו הוי נמי פתח: **פחות מכאן**. שאינו רחב: **גמ' לא חייץ**. לא סתיס: **והתנן מתבן שבין שתי חצירות כו'**. גדיש של תבן וקתני מערבין שנים אלמא חייץ: **לענין מחיצה**. אע"ג דעתיד ליטלו כל כמה דהוי התם מחיצה היא דהא מפסיק מידי דהוה אעצמיתן ואוכפות וכלי בהמה דתנן בפרק קמא (דף טו:) דמקיפין בהן: **אבל לענין חציצה**. לתוך בפני אויר החריץ ולידון כסתום דמשויא ליה כארעא: **אי בטליה**. להדיא ואמר לא שקיבלנא ליה מהכא בטיל ואי לא לא: **ואפילו בסתמא**. דלא ידעינן אי שקיל תו אי לא: **בית**. שטומאת מת בתוכו ומילאהו עפר או צרורות ובטלו מבטל והויא טומאה רצוצה אתין לה אהל לעצמה ובוקעת ועולה עד לרקיע והמאהיל על הגג טמא דכל טומאה אתין לה אהל טפח בוקעת ועולה עד הרקיע כדאמר' בברכות בפרק מי שמתו[יז]: לא

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) [געיל דף לב: וש"נ], (ב) [לעיל לא.], (ג) [סס], (ד) [לקמן פג:], (ה) [לקמן עט.], (ו) [סוכה ד. מלבות פט"ו מ"ז], (ז) [דף יט:], (ח) עט ע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה התם וכו' בגיר מרוחב ארבעה בגובה עשרה הלכך: (ב) ד"ה הכי גרסינן וכו' אבל עירובי חצרות (להאמתו היא) תא"מ וכ"ב ס"א לשווייה פיתחא הוא: (ג) תוס' ד"ה אפי' וכו' פגה שהטמינה בתבן: (ד) ד"ה וכן שמי וכו' כדאמר לעיל. כ"ב דף עז ע"ב:

גליון הש"ם

גמ' כל שאיסור דבר אחר גרם ליה מותר. עי' לקמן דף פ ע"ב מוד"ה אבל קורה:

ליקוטי רש"י

ואריא הוא דרביע עליה. דלענין עליה אריא אוסרת המקום [שבועות כב:]. **אריא**. אריה [ב"מ קא:]. **בית שמילאהו תבן**. לענין אהלות תבן דטומאה שיש לה אהל חלל טפח אינה בוקעת למעלה מן הגג אבל טומאה רצוצה אתין לה אהל עפח היינה לגג שכנגדה עד לרקיע עמא דבוקעת ועולה וכן הלכה למשה מסיני והלכך בית שיש בו מת או מזיח מן המת ומילאהו תבן או צרורות

רב נסים גאון

עד כאן לא קאמר רבי התם כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. עיקר דברי רבי בפרק בכל מערבין (דף לב) וכבר פירשנום למעלה. תיבעי לר' יהודה תיבעי לרבנן דתנן ר' יהודה אומר אפי' בבית הקברות מפני שהוא יכול לחוץ ולאכול:

הגהות וציונים

(א) [עי' בנוסחת הרא"ש ועי' ג"כ נוסח המשנה זו ברב אלפס] [וראה ג"כ בהרא"ש] (גליון דפוס וילנא, ונראה דטה"ד הוא ובמקום בהרא"ש צ"ל בהרר"י, וכמו בגליון הרי"ף): (ב) דפו"ר להם: (ג) כת"י ודפו"ר "ומכל מקום פתחא שמיה": (ד) "ודיו" מיותר וליתא בכת"י ודפו"ר (דק"ס, ע"ש איך נתהוה הטעות): (ה) רש"ל (גליון): (ו) עיין מראה כהן:

עין משפט נר מצוה

כד א ב מיי' פ"ג מהל' עירובין הלכה יא טוש"ע סי' שנב סעיף יד: כה ג ד מיי' שם הלכה ח [ז] טוש"ע שם סעיף טו: כו ה מיי' שם הלכה יב טוש"ע שם סעיף טז: כז ו מיי' שם הלכה יג טוש"ע שם סעיף יז: כח ז מיי' שם הלכה יד טור ש"ע א"ח סימן שנג: כט ח מיי' פ"ז מהל' טומאת מת הלכה ו סמג עשין לאו:

רבינו חננאל

עוד שאלו חקק בכותל להשלים ד' טפחים בחלון בבמה אמר בעשרה. כלומר מכלל העשרה אמר לו חקקו כולו לכותל שהוא כעין פתח בבמה אמר לו מלא קומתו. ומ"ש דבחלון אמרת די לו בעשרה. חלון בכלל י' טפחים וזה מלא קומתו א"ל גבי חלון דאית ליה רוחבא מאבראי שנכנס ויוצא מסתלק ליה מן החלון ודיו ד' טפחים בתוך י' הכא דחקק כל הכותל שויה כפתח ולא מסלק נפשיה מהכא ובעי למיעל ולמיפק בגויה. ואי איכא מלא קומתיה אין ואי לא לא. **הא דבעי רב יוסף מרבה עשאו לאילן סולם מהו תיבעי לרבי** דאמר כל דבר שמשום שבות כגון עלייה באילן בשבת שהיא משום שבות לא גזרו עלי' בין השמשות הני מילי בין השמשות כגון העירוב אבל הכא דבענן פיתחא כולי יומא לא. או דילמא אפי' לרבנן דפליגי עליה דר' פיתחא הוא ואריא רביע עליה. פי' האילן כמו פתח הוא כיון שיכול לעלות ולירד בו. וגזירת השבת שמנע מלעלות בו. **עשאו לאשירה סולם מהו כו'**. ר' יהודה דאמר אפי' בבית הקברות מפני שהוא יכול לחוץ ולוכל ואמרינן קסבר מותר לקנות בית באיסורי הנאה ורבנן פליגי עליה והוא מפורש בפרק בכל מערבין. **ופשט ליה אילן מותר אשירה אסור** מתקיף לה רב חסדא אדרבה איפכא מסתברא אשירה מותר אילן אסור כו' וקי"ל כותיה דהא ר' יוחנן קאי כוותיה דאמר ר' יוחנן כל שאיסור שבת גרם לו אסור כל שאיסור דבר אחר גרם לו מותר. רב נחמן בר יצחק מתני לה בהדיא אילן פלוגתא דר' יוחנן ורבנן וקי"ל כרבנן: **מתני' חריץ שבין ב' חצירות עמוק י' ורחב ד' מערבין שנים ואפי' מלא קש או תבן**. ואפיקנא דתבן נמי חייץ והוה מחיצה מיהו לענין ביטול בחריץ אי בטליה אין ואי לא לא. ואקשינן עפר או צרורות ששנינו במשנתנו כי הן בטילין ואפי' בסתמא כלומר אע"פ שלא פירש כי ביטלם. **והתניא** (ב"ש לא תנן) [בית שמלאהו תבן] או צרורות וביטלו הנה אי פרש כי ביטלו אין

לא ביטלו. לא בטיל ואין הטומאה בוקעת למעלה מן הגג שיש לה אהל לעלמה: רבי יוסי היא. משום דאיירי בה רבי יוסי כדאמרינן לקמן נקיט לה: תבן. מלאהוהו תבן ויודעין אנו שאינו צריך לו ומכל מקום לא ביטלו בפירוש: הרי הוא בסתם עפר. כעפר שאין אנו יודעין אם עתיד לפנותו אי לא דסתמיה בטיל אלמא לר' יוסי עפר סתם בטיל סתם תבן שאין אנו יודעין אם ימלוך ליטלו לא בטיל: עפר. ויודעין אנו שיפנהו דלאו סתמא הוא: הרי הוא בסתם תבן. שאין אנו יודעין אם יפנהו אם לאו דסתמיה לא בטיל: הנח איסור שבת. כגון מתני' כיון דעפר אינו ניטל בשבת סתמיה בטיל: אפילו ארנקי. כיס מלא מעות בטיל שם אבל תבן וקש ניטל למאכל בהמה: למיטיימיה קאי. הלכך סתם עפר בטיל ליה ואפילו לרבנן: בית למיטיימיה קאי. בתמיה: לא שנו. דבעי נסר ד': אלא שנתנו לרחבו. מלכו של דף לרוחב החרץ משפה לשפה כעין גשר: אבל לארכו. שנתן לארכו של חרץ דף ד' אורך על גבי יתדות אצל שפתו סתם[ד] קצת רוחב החרץ ומיעטו מד': אפילו כל שהוא. שהיתה דף קצרה (ג) אפילו איננה אצל כאצבע הרי מיעטו לרוחב החרץ מארבעה במשך מדת הפתח ומתני' רחב ד' תנן: זו שלא בנגד זו. שהיתה זו בולטת לה"ר יותר מחברתה לא סגי להו בנסר ארבעה: אין בין זו לזו ג'. אין רחוקה זו מזו שלשה: מתני' מתבן. גדיש של תבן ומפסיק על פני רוחב כל החצירות: מאכילין. מן התבן להמתן ולא חיישינן דלמא ממעטו תבן מי' דהוא לה חדא רשותא ואסרי אהדדי ולא מסקי אדעתייהו ומטלטלי בחצר להא לא חיישינן דהא אפילו אימעטו אי לא הוי מיעוטו על פני עשר אמות ויותר לא אסרי דהא עד עשר פיתחא הוי ואין בהמה ממעטת כל כך בחצילתה בשבת אחד: נתמעט התבן. על (ג) כל החצר או בתוך י' אמות ועוד: מערבין אחד. אם נתמעט בחול: גמ' שלא יתן. בידים לתוך קופתו דלמא שקיל טובא וממעטו ליה מעשרה וקא מטלטל בחצר האוסרת[ה] ומאכילין דקתני במתני' שהבהמה בחוץ ואוכלת והתם לא חיישינן דלמא ממעטו תבן מי' דהבהמה קלי קלי אכלה. לישנא אחרינא לא יתן לתוך קופתו משום דמוקלה מתמול לתמילה זו: ולאוקמי. בהמתו על התבן כדי לאכול שרי ולא גזרינן דילמא שקיל בידים וספי לה אצלא חמיר עליה איסור דרבנן ולא עבר עליה: והא א"ר חנינא מעמיד אדם את בהמתו ע"ג עשבים. מחודרים לאכול ולא חיישינן דלמא עקר בידים ומאכיל לה דהא חמיר עליה איסור שבת אבל איסור מוקלה קיל ליה וחיישינן דלמא שקיל בידים וספי לה ה"נ כיון דאיסורא דרבנן הוא דאיכא בחצר אפילו הכי לא גזרינן דילמא עקר בחצר ומאכיל לה אבל איסור מוקלה לא גזרינן דילמא שקיל בידים ומאכיל לה ומשום דאיכא איסור שבת

דכל פחות מג' כלבוד דמי. ולאביי אע"ג דבעלמא מהני לבוד בכי האי גוונא כדאשכחן לעיל (דף טז:) גבי תבלים הכא לא מהני ליה דהא מתילות שמין מגיעות נמי לא מהני להו הכא:

שמע מינה דיורין הבאין בשבת אסורין. יש דיורין הבאין בשבת אסורין אסורין כגון ישראל וגר שדרויין בדירה [ד] אחת ומת גר מבעוד יום כדאמר' בפרק הדר (לעיל דף ע:) והכא בדיורין הבאין בשבת על ידי נפילת מחילה שבין שתי חצירות חיירי [דפליגי בית רב ושמואל[ה]] ומיבעיא ליה לרב אושעיא בפרק כל גגות (לקמן דף לג:):

ואיבעית אימא לעולם תרתי. פי' בקונטרס ולענין היתר תבירו בחדא סגי ומיהו לדיליה בעי למיעבד הרחקה דלא ליתי לטלטולי והוא הדין דסברא ליה להאי תנא בכל מבטלי רשות דלריך לנעול וקנא תימה בחנני חצר שבכא אחד מהן ולא עירב היאך יכנס ויצא אם לא דרך חצר אם צריך לנעילת דלת ושמא י"ל דבעי נעילת דלת ובשעה שיעורב להיכנס ולצאת יפתח ויעבול אחר כך וקנא גרשה דדווקא הכא צריך נעילת דלת שעד עתה הוכרגלו לטלטל בלא שום עירוב שהיה תבן מפסיק ואיכא למיחש כדאמר כיון דדש ביה אתי לטלטולי אבל בחנני חצר שבכא אחד מהן ולא עירב ולא הוכרגל לטלטל באותה חצר אלא על ידי עירוב או ביטול רשות הלכך לא בעי נעילת דלת וגרשה דהכא נמי לא בעו לנעילת דלת אלא שבת דאשונה שאחר המיעוט כיון שבשבת שעברה היו מטלטלין אם בלא עירוב ובלא ביטול רשות אבל לשבת אחרת לא יצטרכו עוד לנעול דאין סברא שעד לעולם יהא צריך נעילה ולא נשוה אותו לשאר ביטול בשביל שהיתה שם מחילה מפסקת פעם אחת ולעיל בפרק הדר (דף סח.) דאמר להו רבא פנו לי מאני מבי גברי לבי נשי [ופי' שם הקונטרס דפינה כליו שלא יבוא להוציא משם לחצר[ו]] משמע קצת דחיישינן שמא יטלטל ומיהו אדרבה משמע דלא הוו בעו נעילת דלת וגם רבא שנוה לפנות כליו משמע דוקא לפי שביטל הוצרך לפנות שלא יוציא בשוגג ואסור אבל אם לא היה מבטל לא היה צריך לא הוא ולא שאר בני החצר לפנות כלים ולא לנעול ומיהו מלי למימר כמו שפי' בקונטרס דליכא למיחש דלמא אתי לטלטולי אלא כשבואה אחרים מטלטלין ויותר נראה הטעם דלמא יוציא ויחזיק ונראה דאם הלכה כר' יהודה [ז] דאמר בשוגג אינו אוסר אין נראה שיהא טעם שלא יוציא במזיד ואיסור דאין באיסור:

והא קמ"ל דאין מבטלין וחוזרין ומבטלין. ומהך ברייתא לא מיקשי לרב דאמר פ' הדר (לעיל דף סח:) חוזרין ומבטלין דהוה מוקי מילתיה כתנאי דקאמר רב אשת התם: **ומזכה** להם על ידי בנו ובתו הגדולים בו'. אומר ר"ת דלר' יוחנן דאמר בפ"ק דב"מ (ד' יב:) גבי מציאה לא גדול גדול ממש [ח] והוא הדין הכא וצריך ליהר שלא לזכות העירוב ע"י בנו הגדול הסמוך לשלחנו דידו כיד אביו הוא ואע"ג דשמואל פליג עליה התם ואומר גדול גדול ממש קיימא לן כרבי יוחנן לגבי שמואל [ט] ואין לתמוה לרבי יוחנן היאך יש יד לקטן לזכות דהא מה נפשך אמה העבריה [נמי] קטנה היא לאי אחיה שערות מאי בעיא גביה וקתני דמזכה על ידה ואע"ג דבעלמא אין קטן זוכה לאחרים שאני שיתופי מבואות דרבנן והכי איתא בהדיא בפרק התקבל [י] (גיטין דף סד:) ואם תאמר אמה העבריה היכי זוכה והלא היא סמוכה על שלחן רבה ואר"ת דבשכרה קא אכלה ולר"י גראה דלא מהני טעמא דסמוך על שלחן אלא בבנו שרגיל לפרנסו ואם לא יהיה מציאתו לאביו יש לחוש שלא יתן לו מזונות אבל שאר בני אדם הסמוכים על שלחנו של בעל הבית אין מציאתן שלו ומיהו בתו אפילו נערה ואינה סמוכה על שלחנו מציאתה לאביה משום איבה דילמא מסר לה למנוול ומוכה שחין כדאמר' בפ' נערה בכתובות (דף מז.) דטעמא דאיבה שייך אפילו באינה סמוכה ואפילו בנערה: **ועל** ידי אשתו. בסוף נדרים (דף פח:) מוקי לה שיש לה בית באותו מבוי דמגו דזכייה לנפשה זכייה נמי לאחריני אבל אין לה בית לא דיד אשה כיד בעלה ואם תאמר אי במקבלת פרס הא אינה צריכה לזכות לעצמה כדאמר' פרק הדר (לעיל עג.) דרבי יהודה בן בתירא מתיר בנשים ואוסר בעבדים ואע"ג דהתם בעירוב בא אצלו הכא נמי כיון שהוא מזכה להם מסתמא מנית העירוב בביתו ואי אינה מקבלת פרס אפילו אין לה בית נמי מזכה להם דאין יד כיד בעלה וי"ל דהכא כשנותן לה הבעל מעות למזונות וכי האי גוונא לא חשיבא מקבלת פרס אלא אם כן הביאה המאכל והמשתה מתוך ביתו ואוכלת אי נמי הכא במספקת במעשה ידיה ולענין מציאה ולכל דבר הוי יד כיד בעלה דכסמוכה על שלחנו דמיא ולענין מקבלת פרס לא דמיא ואם תאמר א"כ בנו ובתו הקטנים יזכו לאחרים בעירובם כי האי גוונא על ידי מיגו כשיש להם בית באותה חצר וכן עבדו ושפחתו הכנעניים דהא ודאי יש להם זכייה לענין עירוב כיון שאוסרין כשיש להם חצר או בית כדאמר לעיל דאוסר בעבדים ומתיר בנשים ולענין עירובי תחומין דאמרינן בריש כילד משתתפין (לקמן דף פב:) שהרב מערב על ידם אמו אם ליתיה לרבים נאמר שלא יוכלו לערב סתמא דמלתא תקינו להו רבנן זכוי לענין עירוב ונראה לר"י דלפי המסקנא דנדרים אתי כר' יהודה בן בבא דמתיר בעבדים ואוסר בנשים לעיל בפרק הדר [עג.] ותרוייהו מקבלי פרס ואשתו צריכה לערב אבל עבד אין צריך לערב: **צריך** להגביה מן הקרקע טפח. מכאן אין להוכיח דהגבהה סגי בטפח [כ] דשאני שיתופי מבואות דרבנן תדע דהא לא קאתי הכא לאשמעינן דין הגבהה בכל מקום [כא]: **אם** טעם מלא לוגמיו. פירש ר"ת דהאי מלא לוגמיו לאו דווקא מלא לוגמיו אלא ר"ל כדמפרש בפ' בתרא דיומא (דף פ.) כל שאילו מסלקו לצד אחד ונראה כמלא לוגמא ובפ' בתרא דיומא (שם) מוכח דמלא לוגמיו נפיש מרביעית ובערבי פסחים (דף קח:) אמר דבארבע כוסות יש שיעור רביעית וכוס של קידוש אחד מהן ואיך יטעום מלא לוגמא הא אין בו כל כך:

תבן שבעה ומשהו דכל [כב] פחות משלשה כלבוד דמי בשלמא לאביי היינו דקתני מעשרה אלא לרב הונא בריה דרב יהושע מאי מעשרה מתורת עשרה: שניהן אסורין: שמע מינה דיורין הבאין בשבת אסורין [כג] דלמא דאימעט מאתמול: כיצד הוא עושה נועל את ביתו ומבטל רשותו: תרתי הכי קאמר או נועל את ביתו או מבטל את רשותו ואיבעית אימא לעולם תרתי כיון דדש ביה אתי לטלטולי: הוא אסור והבירו מותר: פשיטא לא צריכא דהדר אידך ובטיל ליה לחבריה והא קמ"ל [כד] דאין מבטלין וחוזרין ומבטלין: וכן אתה אומר בגוב של תבן שבין שני תחומי שבת: פשיטא לא צריכא לרע"ק [כה] דאמר תחומין דאורייתא מהו דתימא ליגזור דלמא אתי לאיהלופי קמ"ל: **מתני'** [כו] כיצד משתתפין במבוי [א]מניח את החבית ואומר הרי זו לכל בני מבוי ומזכה להן [ב]על ידי בנו ובתו הגדולים וע"י עבדו ושפחתו העברים וע"י אשתו אבל אינו מזכה לא ע"י בנו ובתו הקטנים ולא ע"י עבדו ושפחתו הכנענים מפני שידן כידו: **גמ'** אמר רב יהודה [ג]חבית של שיתופי מבואות צריך להגביה מן הקרקע טפח אמר רבא הני תרתי מילי סבי דפומבדיתא אמרינהו חדא הא איתך [ד]המקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא ואם לאו לא יצא אמר רב חביבא הא נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו [ה]דאמר רב יהודה אמר שמואל [ו]עושין מדורה לחיה בשבת סבור מינה לחיה אין לחולה לא איתמר אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל [ז]הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה בשבת ואפילו בתקופת תמוז אמר אמימר הא נמי סבי דפומבדיתא אמרינהו [ח]דאיתמר איזו היא אשירה סתם אמר רב כל שכומרין [ט] שומרין אותה ואין

עין משפט נר מצוה

לה א מיי' פ"ג מהלכות עירובין הלכה ח סמג עשין ג טוש"ע ח"מ סי' שסו סעיף ט:

לו ב מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף י:

לז ג מיי' שם הלכה יז טוש"ע שם סעיף ט:

לח ד מיי' פכ"ט מהל' שבת הלכה ז סמג עשין כט טוש"ע ח"מ סי' רעג סעיף יג:

לט ה ו מיי' פ"ב מהל' לאוין סה טוש"ע ח"מ סי' שכח סעיף יח וסי' שלז סעיף ו:

רבינו חננאל

מפחית מי' טפחים כיון דליכא תקרה לא מינכרא מילתא: **ואוקימנא דהאי בית דאית ביה האי תיבנא** גובהו י"ג טפחים חסר משהו והתבן י' טפחים (חסר משהו) דכל פחות מג' כלבוד דמי שנמצא התבן כאילו מגיע עד שמי תקרה דבעינן מחיצות המגיעות לתקרה מדקתני הוא אסור והבירו מותר ש"מ דקסבר אין מבטלין וחוזרין ומבטלין. **וכן אתה אומר בגוב של תבן** שבין ב' תחומי שבת פשיטה לא צריכא לר' עקיבא דאמר תחומין דאורייתא: **מתני' כיצד משתתפין במבוי כו'.** אמר רבה חבית של שיתופי מבוי צריך להגביהה מן הקרקע טפח והמקדש אם טעם מלא לוגמיו יצא. ואם לאו לא יצא. **הני מילי תרי סבי דפומבדיתא אמרוה.** שמואל אמר (אף) עושין מדורה לחיה בשבת סבור מינה לחיה אין לחולה לא אמר שמואל הקיז דם ונצטנן עושין לו מדורה אפי' בתקופת תמוז כו'. איזו היא אשירה אמר רב כל שהכומרים שומרין אותה

רב נסים גאון

לא צריכא לר' עקיבא דאמר תחומין דאורייתא. כבר פירשנוה למעלה דעיקר דברי ר' עקיבא במס' סוטה (דף כז):

מסורת הש"ס עם הוספות

א) לעיל טז., ב) [לעיל סח:], ג) [לקמן קג. סוטה כז: וש"נ], ד) לעיל עג: נדרים פח: גיטין סד:, ה) פסחים קו., ו) שבת קכט., ז) ע"ז מא., ח) [דף יז:], ט) [לעיל סט.], י) לעיל מז:, כ) [קידושין כה:], יא) [וע"ע חוס' ב"ק כט: ד"ה אלא וחוס' כתובות לא. ד"ה דאי וד"ה ניעמא וחוס' קידושין כו. ד"ה אי נמי].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אסורין וכו' בפ"ק. נ"ב פלוגתא דרב הונא ור' יצחק בדף יז ע"א:

ליקוטי רש"י

משתתפין במבוי. לחיות כל החצירות מוציאין לתוכו ויטלטלו בכולן. **את החבית.** שהיין בתוכה לשיתוף דשמש שיתוף היין [גיטין סד:]. **סבי דפומבדיתא.** רב יהודה ורב עינא [נדה כ:]. **חיה.** אשה שילדה [ברכות נד:]. **איזו היא אשירה סתם.** אילן אלא הוצרך לו שהיא אשרה מאיזה סימן ניכר אם היא אשרה אם לאו [ע"ז מח.].

הגהות וציונים

א) בגליון דפוס וילנא "בד"י "אוסרין" וכן פי' שם ברש"י ותוס"', לא בדורה כוונתו, והנוסח "אסורין" הוא ע"פ מהרש"ל שהגיה את הדפו"י ע"פ רש"י: ב) בכת"י [וכ"ה בשבת שם] נוסף **בימות הגשמים.** וכ"ה ישר מאד והיינו דסבור מינה בימות הגשמים דוקא (דק"ס): ג) בדפוסים המאוחרים ע"פ הצענזור "שמשרתי ער"ע": ד) [ע"ל ומת אחד מהן, עי' מהרש"א על תוס' ד"ה ש"מ] (גליון): ה) צ"ל להם (גליון): דפוס וילנא): ו) [צ"ל במגורה] (גליון): ז) רש"ל (גליון): ח) יש להוסיף כו' (מהרש"ל), וכן נוסף בתוס' הרא"ש **אלא קטן ואינו סמוך על שולחן אביו הוי גדול גדול שסומך על שלחן אביו הוי קטן** ה"ה הכא: ט) אין קטן זוכה לאחרים **הא אמרינן בפרק התקבל שאני שיתופי מבואות דרבנן** וא"ת אמה וכו' כצ"ל. רש"ל (גליון):